

Vlaams
Parlement

stuk **1880** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 21 januari 2013 (2012-2013)

Gedachtewisseling

over de ex-ante-evaluatie
'Impact hervorming Europees landbouwbeleid
op biologische landbouw in Vlaanderen'

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door de heer Dirk Peeters

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heren Karlos Callens, Marc Vanden Bussche;
mevrouw Els Robeyns, de heer Jurgen Vanlerberghe;
de heer Mark Demesmaecker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
mevrouw Lydia Peeters, de heer Bart Tommelein;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Hermes Sanctorum.

Op 9 januari 2013 besprak de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid de ex-ante-evaluatie van de afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij over de impact van de hervorming van het Europees landbouwbeleid op de biologische landbouw in Vlaanderen, met mevrouw Ellen Maertens en mevrouw Goedele Vrints, beleidsadviseurs van de afdeling Monitoring en Studie.

1. Uiteenzetting door mevrouw Ellen Maertens, beleidsadviseur

Mevrouw *Ellen Maertens* licht toe dat de onderzoekers eerst hebben nagegaan hoeveel pijler I en pijler II-steun er onder het huidige landbouwbeleid naar de biolandbouwers gaat. Daarna hebben ze op basis van de wetgevende voorstellen van de Europese Commissie van 12 oktober 2011 de mogelijke impact van een herverdeling van de rechtstreekse steun en een daling van het budget trachten te ramen voor de biologische landbouw in Vlaanderen. In tweede instantie is dan aan de hand van bedrijfskenmerken nagegaan wie meer of minder steun zou krijgen.

Na modulatie zal de rechtstreekse steun in 2013 262,5 miljoen euro en de zoogkoeienpremie 29 miljoen euro bedragen. De onderzoekers gaan ervan uit dat in het nieuwe meerjarig financieel kader de nationale enveloppe voor rechtstreekse steun voor België met 7,67 percent zal dalen. In werkelijkheid zal de daling allicht groter zijn. Het potentieel subsidiabel areaal voor rechtstreekse steun in 2014 is berekend op 626.704 hectare. In 2011 bedroeg het biologische areaal 4563 hectare, slechts 0,6 percent van het volledige landbouwareaal. De analyses zijn uitgevoerd op 209 producenten die in 2011 een verzamelaanvraag ingediend hebben en die op meer dan de helft van hun percelen de biologische landbouwproductie toepassen.

Op basis van gegevens van 2010 en 2011 heeft het departement de pijler I en pijler II-steun voor 2013 geraamd, het zogenaamde referentiescenario. Voor pijler II-steun werden enkel de AMM (agromilieumaatregelen) en de vergoeding natuur in acht genomen. Voor de rechtstreekse steun in het nieuwe GLB (gemeenschappelijk landbouwbeleid) heeft de administratie twee scenario's berekend. Het eerste toont de herverdeling van de steun. Bij die berekening werd gerekend op het behoud van het huidige budget en een gekoppelde zoogkoeienpremie van 10 percent. In het tweede scenario wordt rekening gehouden met een daling met 7,67 percent van het budget voor rechtstreekse steun en een gekoppelde zoogkoeienpremie van 10 percent. Het tweede scenario leunt volgens mevrouw Maertens het dichtst aan bij de voorstellen van de Europese Commissie met ook een budgetdaling en een gekoppelde zoogkoeienpremie.

In 2013 krijgt slechts 46 percent van de biolandbouwers pijler I-steun, in totaal goed voor 800.371 euro. Gemiddeld krijgt een rechthebbende biolandbouwer 8252 euro pijler I-steun. Het grootste deel komt van de toeslagrechten. Gemiddeld heeft een biolandbouwer 20,4 toeslagrechten. 5 percent van de biolandbouwers heeft een zoogkoeienpremie van gemiddeld 3444 euro.

Biolandbouwers die geen pijler I-steun krijgen, hebben een klein areaal, hoofdzakelijk tuinbouw. Hoe groter het areaal en hoe meer voeder- en akkergewassen ze telen, hoe meer steun biolandbouwers krijgen. In de groep met de minste steun zijn er meer landbouwers met geiten en schapen. Biolandbouwers zonder pijler I-steun hebben weinig runderen en geen varkens, sommige houden wel schapen, geiten en pluimvee.

86 percent van de biolandbouwers krijgt in 2013 pijler II-steun, wat heel wat meer is dan de 46 percent die pijler I-steun ontvangt. Gemiddeld krijgen biolandbouwers 5742 euro. Pijler II-steun bestaat grotendeels uit biohectaresteen. 89 percent van de biolandbouwers krijgt pijler I- en/of pijler II-steun. Gemiddeld krijgen ze 9829 euro.

Na de herverdeling van de rechtstreekse steun, die eventueel daalt, zal het aantal begunstigden stijgen. In het referentiescenario was 46 percent begunstigd, in het nieuwe GLB wordt dat 56 percent. Nog steeds 44 percent zal dus geen recht hebben op pijler I-steun. Het totale bedrag voor de biosector zal stijgen, zelfs in het meest waarschijnlijke scenario waarbij het totale budget daalt. Gemiddeld zal een biolandbouwer ook meer steun krijgen. De mediaan ligt wel lager dan het gemiddelde, omdat een klein aantal landbouwers veel steun krijgt.

In scenario 2 zijn er 21 verliezers, met een totaal verlies van 105.633 euro. Het gemiddelde verlies bedraagt 5030 euro. Als het budget daalt, zijn er meer verliezers en is het verlies groter dan bij een constant budget. In de biolandbouw zijn er veel meer boeren die meer steun zullen krijgen. Voor scenario 2 zijn dat er 96. De totale winst bedraagt 407.746 euro. De gemiddelde winst voor de winnaars is 4247 euro. Ook het aantal winnaars en de winst zijn iets lager dan in scenario 1, waar het budget constant blijft. In scenario 2 is er een klein aantal landbouwers dat veel verliest en een klein aantal dat veel wint.

De landbouwbedrijven die na 2013 het meest verliezen, krijgen ook gemiddeld de meeste pijler I-steun in 2013. Ze hebben een groter aantal toeslagrechten, en bovendien met een hogere waarde. De oppervlakte van die bedrijven ligt gemiddeld hoger dan die van een gemiddelde biolandbouwer met pijler I-steun na 2013. De grootste winnaars halen een gemiddelde pijler I-steun en toeslagrechten, maar ook hier is de oppervlakte van hun bedrijf groter dan gemiddeld. Eigenlijk betekent het dat die biolandbouwers minder toeslagrechten in verhouding met hun oppervlakte hebben. Een deel van hen houdt ook schapen en geiten.

Samenvattend stelt mevrouw Maertens dat momenteel 46 percent van de biolandbouwers pijler I-steun krijgt en 86 percent pijler II-steun. In het nieuwe GLB krijgt 44 percent van de biolandbouwers die nu geen pijler I-steun krijgt, die ook niet na 2013. Velen daarvan zijn vooral gericht op tuinbouw maar hebben ook een beperkte oppervlakte akkerbouw en voedergewassen. Het potentieel subsidiabel areaal bedraagt 3085 ha, dat is een derde meer dan nu. Na 2013 komt er 10 percent extra begunstigden voor pijler I-steun. Dat zijn biolandbouwers zonder toeslagrechten in 2011 en die exclusief fruit, groenten en aardappelen teelden in 2011.

In het nieuwe GLB gaat meer rechtstreekse steun naar de biosector dan in het referentiescenario in 2013. Het gemiddelde bedrag ligt hoger en er zijn meer winnaars dan verliezers. Een kleine minderheid heeft een groot verlies of een grote winst. De grootste verliezers zijn de grotere bedrijven met meer rundvee en met meer en waardevollere toeslagrechten. De helft van de grootste winnaars heeft veel schapen en/of geiten, ook meer rundvee en een groot areaal voedergewassen. Een tweede groep winnaars is meer gericht op tuinbouw en heeft geen dieren.

In het nieuwe GLB zal er onder pijler II biohectaresteen mogelijk zijn, maar het is geen AMM meer. De maximale steunbedragen voor biohectaresteen die worden voorgesteld, zijn dezelfde als de huidige. Maar of er voor de biohectaresteen ook een betaling boven het vastgelegd maximumplafond (top-upsteun) zal mogelijk zijn, zoals in het lopend PDPO (Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling), is nog onzeker.

2. Bespreking

De heer *Jos De Meyer* vraagt of de conclusies voor de gangbare landbouw dezelfde zouden zijn: vooral winnaars, een beperkt aantal grote winnaars en een beperkt aantal grote verliezers.

Mevrouw *Goedele Vrints* weet dat in een daalscenario 46 percent van de gangbare landbouwers een deel van de rechtstreekse steun verliest, maar ook hier is er een kleine groep grote verliezers en een kleine groep grote winnaars.

De heer *Dirk Peeters* vraagt of de onderzoekers de mogelijkheid van de equivalente maatregelen voor de vergroening bekeken hebben.

Mevrouw *Ellen Maertens* antwoordt dat de studie geen rekening houdt met de vergroening, aangezien biolandbouwers zijn vrijgesteld van de vergroening voor de percelen waarop biologisch geteeld wordt.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Dirk PEETERS,
verslaggever